

Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Тел.: BERGEN 4-0237 4-0807 Тел. УГО: BERGEN 4-1016

РІК LX. Ч. 29. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК, ВІВТОРОК, 5-го ЛЮТОГО, 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 29. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 5, 1952. VOL. LX.

ПОМЕР ГАРОЛД ІКЕС

Вашингтон. — Колишній секретар внутрішніх справ за часів президента Френкліна Д. Рузвельта, Гаролд І. Ікес, помер у шпиталі у віці 77 літ, після довгої недуги артерії. Він відзначався тим, що довгий час був секретарем внутрішніх справ, бо аж 13 років, від 1933 до 1946, — сповняючи одночасно й різні побічні, але важливі урядові обов'язки. Він мав ін., був адміністратором Природних Робіт (W.P.A.), коли то мільйони безробітних діставали працю при спеціально урядом планованих підприємствах. Під час другої світової війни був адміністратором нафти при її розділюванні на воєнні й цивільні потреби. Він був знаний за своєї чесності і де-коли попадав у спір з верховними урядовцями, між ін., і з президентом Труманом, що звільнив його від служби в своєму кабінеті в 1946 р. Труман сказав про Ікеса, що він довів до кінця систему Нового Розподілу («Нью Діл»), що після неї наступив Труманів «Справедливий Розподіл». Не звважаючи на свої непорозу-

Мартин Борман, колишній заступник Гітлера, засуджений поштою на кару смерті Міжнародним Військовим Трибуналом в 1946 році, мав би тепер бути монахом та перебувати в монастирі св. Антонія в Римі, — згідно з революційними твердженнями колишнього провідника нео-нацистичної партії, Ебергарда Штерна. Штерн, що тепер перебуває в Берліні, заявив, що він не тільки розмовляв з Борманом, що тепер має ім'я «Брат Мартін», але й зробив з нього цей фотознімок. Борман, згідно з твердженням Штерна, атік після капітуляції Німеччини до Есені і від 18 місяців перебував в Італії та сам мав підтвердити свою ідентичність.

Почався суд проти нового комуністичного проводу

Лос Анджелес, у Каліфорнії. — Новий діючий голова Комуністичної партії, Вільям Шнайдерман, разом з чотирнадцятьма урядовцями стейт-ового партійного проводу — стали в п'ятницю 1. лютого перед окружним федеральним судом під закидом змови й наважання, як насильно діяти до захоплення влади в Злучених Державах. Розправою проводу федеральний суддя Вільям М. Келлі, який перебуває, що війна триває два місяці. До оборони зголосилися три адвокати з Лос Анджелесу і два з Сан Франциско. Лаву присяжних суддів вибрано впродовж п'яти годин, бо суддя дотримувався постановлення кандидатам на присяжних суддів тільки по 25 питань — замість по 305, як цього вимагала оборона. Прокурор твердить, що Шнайдерман пере-

СЕНАТОР СМІТ ВЖЕ ПОГОДИВСЯ ВИСТУПИТИ НА МАНІФЕСТАЦІЇ В НЬОАРКУ

Ньюарк. — Сенатор Александер Смит, відомий прихильник українців та їхніх змагань, прийняв запрошення Українського Центрального Комітету та поставив на перше місце свого порядку для цієї виступу на великій українській маніфестації проти комуністичного імперіалізму, яка відбудеться в Мокс Театрі в неділю, дня 30-го березня — повідомив минулої неділі громадські наради в цій справі голова Комітету, п. Мирон Лесків. Адв. Іван Романішин, головний радник Українського Народного Союзу, обраний на провідника самої маніфестації, — поінформовував збори про заходи, щоб на цій маніфестації виступив теж губернатор стейту Нью Джерсі, Алфред Дрискол, та інші ви-

Доллес про „поразку“ Советів

Шікаго. — Амбасадор до спеціальних доручень, Джан Фостер Доллес, промовляючи на красній презвітеріанській конвенції, заявив, що Советський Союз потерпів „найбільшу поразку“ в історії післявоєнних конференцій, коли моральний закон пристосовано до технічної зручності при ухваленні міжнародного договору з Японією. Доллес пригадав, як на конференції в Сан Франциско один делегат по одній висловлювали похвальні, оперті на моральні права, якого советський комунізм не признає. Під впливом такого удару советські делегати майже „скорчилися“ на очах. Вони, що бундючно приїхали на конференцію як розбивачі договору, зникли з сце-

Ще одна успішна імпреза балетної школи В. Переславець

Ньюарк. — Після кількох успішних імпрез Балетної Школи під керівництвом прибалтичанин Валентини Переславець в Нью Йорку, минулої неділі дала свій перший самостійний концерт жеро-на нею Балетна Школа в Ньюарку. Імпреза відбулася майже при заповненій залі Української Централі і в її програмі були оригінальні класичні й характерні, гротескові й народні танки у виконанні двох десятків малих артисток і артистів, учнів Балетної Школи. Окрему увагу звертали виступи Остапа і Василя Терешківців та Лиди Гордишків. Програмою провела адміністратор Школи, п. Юрій Гарасим. На фортеп'яні грала п-ні Т. Шаповал.

Артистка Кирстен Фластад залишає Метрополитен Оперу

Нью Йорк. — Концерт головної сопрано співачки Метрополитен Оперу, — Кирстен Фластад, в Карнегі Гол в п'ятницю 1. лютого дав її нагоду заповісти публіці, що це її прощальний концерт, бо вона залишає сцену ще в теперішньому сезоні. Коли після однієї точки її програми вона вивила свій намір, поспішали з сидінь заперечення: — „Але ж ні!“ Тоді вона пригадала, що її дебют в Метрополитен Опері відбувся сімнадцять років тому, а останнього року вона попередила загал, що залишає оперу.

ВИДВИГАЮТЬ ЗАКИД КОМУНІЗМУ ПРОТИ НЬОБОЛДА МОРИСА

Вашингтон. — Конгресмен Чарльз Е. Поттер, республіканець з Міннігана, виступив закид комунізму проти Ньюболда Моріса. Поттер є член конгресової комісії неамериканських діячів. Він твердить, що Моріс виступав як комуніст при організуванні різноманітних „фронтів“ для балачкування публічної opinio. Республіканець Ньюболд Моріс з Нью Йорку дістав від президента Трумана призначення перевести деякі обговорювану чистку уряду із злочинців. Він не буде самостійним в такій справі, як мав бути ньюйоркський суддя Тамес Ф. Морфі, що відмовився від цієї праці, тільки буде помічником генерального прокурора Дж. Гаверда МекГрета. Він роз-

НА ЕКРАНИ ПОДІЯ

змагання за призначення прав стейту для Аляски твердить, що російські радіостанції на Сибірі безперервно передають на Аляску пропаганду проти стейтності, постійно повторюючи в англійській мові та в тубільних діалектах, що „ми це вернемося“. Роберт Етвуд, видавець анчореджеского „Таймея“ та голова спеціального комітету для стейтності Аляски, створеного територіальною легіслатурою, відбудує наради з палатними й сенаторами лідерами та Е. Л. Барлеттом, тер і оригінальним представником Аляски. Він заявив, що російські радіопрограми для Аляски передають, що впродовж 24 години денно і

СОВЕТСЬКИЙ ПРЕДСТАВНИК В ОН ТВЕРДИТЬ, ЩО СВІТОВА ВІЙНА „ВНЕ ПОЧАЛАСЯ“

Париж. — Політичний і Економічний Комітет Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй відкинули минулої суботи на спільній сесії советське домагання, щоб Генеральна Асамблея вже тепер розглянула проблеми політичного замирення в Кореї, приймаючи західні рекомендації, щоб дебати на цю тему відложили аж до часу, коли буде підписано військове перемир'я. Рішення винесено величезною більшістю голосів. Советський представник в Політичному Комітеті, Яків А. Малік, намагався в останній хвилині добитися зміни того рішення, залучуючи представників інших народів, що „англо-американ-

ЧЕРВОНІ ЗЛАГІДНИЛИ СВОЄ СТАНОВИЩЕ НА ПЕРЕГОВОРАХ В КОРЕЇ

Токіо. — Комуністичні представники на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї злагіднили вчора своє дотеперішнє становище, приймаючи альянську пропозицію відносно негайного обговорення останніх точок на порядку нарад та роблячи зі свого боку деякі concessio в спірних справах. Вони відвинули з а про о п о ну вати деякі нові умови щодо звільнення та вимини полонених, які перед звільненням мали б привертати, що вони вже ніколи не братимуть участі у війні. Рівночасно червоні представники відкидали відважені ними раніше претенсії до п'ятих островів, положених на Жовтому морі на південь від 38-мої паралелі. Таке становище комуністів оцінюється в альянських колах як „значний прогрес“ в переговорах, але рівночасно натякається, що комуністична пропозиція відносно полонених буде відкинута, бо вона все ще домагасться вимини і репатріації всіх полонених, без уваги на те, чи вони собі того бажають. Не затверджено теж головної

1,000 осіб на просфорі „Думки“ в Нью Йорку

Нью Йорк. — Минулої суботи Український Хор Думка встановив новий рекорд своєї популярності, зібравши на свою традиційну виступу „Просфору“ коло 1,000 осіб. Просфора відбулася в двох залах Мангеттен Плейза та складалася з двох, чи радше трьох частин: концерту, просфори та балю. Першу частину програми започаткував Хор, на відповідно прибраній сцені, традиційною колядою „Бог Превидиць“. Палке привітання та рівночасно подяку громадству за його щире відношення до Хору виголосив диригент „Думки“, мтр. Л. Крушельницький, підкреслюючи значення української пісні не тільки для популяризації українського творчого генія, але й для об'єднання ук-

Інтенсивна акція авіації в Кореї

Сеул. — Тоді, коли воєнні події на суходолі фронтіах в Кореї все ще обмежуються тільки до патрульних акцій та до припадкових перестрілок, в останніх днях знову сталося ожесточене авіаційне боєві. В останній американській бомбардувальник виконав низку важких атак на комуністичні бази, зявляючи військові магазини, демолуючи військові споруди та пе-

Доповіді про Гоголя і Драгоманова

Чергова наукова конференція УВАН, яка відбулася минулої неділі в Аделфі Гол у Нью Йорку, була присвячена сотій річниці смерті Миколи Гоголя. На конференції, якою провів проф. Ветухів, прибуло понад сто осіб. Проф. Л. Стілмен з Коломбійського університету, який виголосив першу доповідь, підкреслював на початку, що Гоголь збирався їхати до Америки. Це йому не вдалося, проте дух творчості та персоніфікація цього „бездомного мандрівника“ з часу, як покинув Україну, маючи всього 18 років, перепливали океан і дісталися до Америки. Проф. Стілмен тоді думки, що твори Гоголя прийняли наскрізь українським духом, ритмом і мелодійністю. Його творчість виходить зі екарів української традиції. Про саму Росію Гоголь знав дуже мало. Проф. В. Дорошенко виголосив одну доповідь. Головне з його думок передано в його сьогоднішній статті про Гоголя. Проф. Д. Чижевський зазначив, що досі писали про Гоголя більш публіцистично, а не історично-науково. Політичне питання не було в Гоголя центральним. Він типовий представник своїх батьків. Російської мови не знав і ні-Л. Стілмен не навчився. Його творчість належить до української в російській літературі. Це письменник мізонер-фантасма, а не реаліст і політичний мислитель. В минулу суботу в домі ДНТІ відбулася доповідь д-ра Івана Рудницького - Лисеяка, що стався схопити розкрити в різних працях Драгоманова політичні та соціологічні думки в одну систему, спинаючись при кінці над проблемою самостійності та федералізму в писаннях цього вченого. Доповідь доповнював син Покійного проф. Ситозор Драгоманів, після чого відбулася гаряча дискусія.

Господарська комісія О. Н. виявляє советську підготовку до війни

Женева, Швейцарія. — Господарська Комісія Об'єднаних Націй для Європи проголосила звіт своїх дослідів, який цілком заперечує всі міролюбні твердження советських представників та виявляє недовозначно найбільш інтенсивну советську підготовку до війни. Із звіту виходить, що в минулому році Совети виконали для воєнної продукції і ристали для воєнної продукції дві третини своєї ресурсів.

Ген. Айзенгавер перестерігає перед „кризою“

Париж. — Ген. Двайт Д. Айзенгавер, головний командувач альянських збройних сил в Європі, перестерігав минулої суботи перед „кризою, яка наближається в боротьбі між тими, що обстоюють диктатуру і тими, що бажають волі“. Промовляючи до понад 1,000 старшин і воїнів, що репрезентували командовані ним збройні сили шістьох країн, альянський головний командант твердив, що в кожній кризі поодинокі особи мають велику нагоду допомогти світові звернути його луселля в такому напрямку, який веде до „щастя людського роду, або щонайменше рятус його від нещастя, злиднів і руїни“. Ген. Айзенгавер говорив з нагоди перегляду перших вибраних і злучених відділів американських, британських, французьких, канадійських, бельгійських і голандських воїнів, з яких має складатися центрально-європейська оборонна сила.

СААРЦИНА—ПЕРША „ЕВРОПЕЙСЬКА КРАЇНА“

Бонн, Німеччина. — Поганаєс Гоффман, голова Національної Асамблеї Саарцини, вважав, що ця провінція готова стати „першою європейською країною“ в теперішніх змаганнях до європейської федерації. До цієї мови, але багаторої промислової провінції, мають претенсії німці і французи і деякі політики не бачать можливостей жодної іншої розв'язки для цього спору, як тільки перетворити Саарцину в „дистрикт Коломб“ Європейської Унії. Дистрикт Коломб в ЗДА, в якому положена столиця країни, Вашингтон, як відомо, не належить до жодного стейту і становить окрему адміністраційну одиницю, залежну від Конгресу. Тим часом, німецькі соціалісти в н к о р і стовують „французький аспект“ на Саарцину за головний аргумент в своїй кампанії проти реімлітаризації Німеччини та проти її участі в спільній європейській обороні. Інший представник Саарцини, Еміль Штраас, що має бути дипломатичним представником Саарцини в Парижі, викликав нове обурення серед німців, заявляючи, що Саарцина бажає собою політичної незалежності, як від Франції, так і Німеччини. Дискусія та францужко-німецькі протиріччя в справі Саарцини стали тепер першою проблемою європейської політики, з уваги на їх зв'язок з організацією європейської оборони.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПИСАТІ:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
В Джерсі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$12.00	One year	\$12.00
На пів року	\$6.50	Six months	\$6.50
На три місяці	\$3.50	Three months	\$3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЕДУМОВА ПЕРЕМОГИ

Останні події на Близькому Сході, зокрема в Ірані та Єгипті, викликали певні коментарі в міжнародній пресі. З цих коментарів, як і з самих подій, виразно проглядаються три головні фактори в цьому близько-східному конфлікті, а саме: національні аспірації близько-східних народів, оборонні та інші інтереси Заходу і советські імперіалістичні інтриги. Короткий перегляд цих трьох факторів допоможе зрозуміти та оцінити не тільки події на Близькому Сході, але й суть теперішньої політичної кризи в світі.

Вихідним пунктом і ключем для оцінки кожної ситуації і в кожній частині світу треба вважати сьогодні комуністичну загрозу. Без уваги на те, що діється на терені Об'єднаних Націй чи на будь-якому іншому форумі і в будь-якій іншій ділянці міжнародного життя, суспільної, ідеологічної, соціальної, політичної, культурної і господарської прями між Заходом і Сходом не пошастить засипати кожним договором ані жодним порозумінням, бо воно неможливе і виключене. Раніше або пізніше мусить прийти до "останнього бою" в цьому тотальному зударі між тими двома концепціями і світами, який вже сьогодні є в повному розгарі. До цього свідо ммагають володарі в Кремлі і з цього без сумніву здають собі справу відповідальні мужи Заходу.

Близький Схід є одним з головних пляцдармів цього зудару. Геополітичне і стратегічне положення цього простору та його природні ресурси не перший раз грають головну роль в світовій історії. Єгипетський Суєз, іранська нафта, турецькі Дарданелли це тільки найголовніші об'єкти спору і від контролю над ними може залежати висхідний "останнього бою". Сьогодні контроль це в західних руках, але Москва цілком певно нічого не занедає ані не вибирає в засобах, щоб цю контроль, якщо вже не вихопити з рук Заходу, то бодай послабити її.

Тут, власне, входять в гру національні аспірації народів того простору. Свого часу ми були свідками, як Москва "розпиналася" в обороні іранського націоналізму. Та сама Москва, що розпечено залізом винищує навіть найменший прояв націоналізму серед поневолених нею народів, виступає головним речником і "оборонцем" націоналізмів там, де вони можуть принести користь її імперіалістичним інтересам. Не треба окремих доказів на твердження, що Москва докладла всіх зусиль для використання націоналізмів теж на Близькому Сході.

Західні демократії досі не потрапили знати практичної розв'язки для такої ситуації. Вони дозволили Москві захопити ініціативу і тепер натрапляють на щораз нові і щораз більш трудні. Британський міністер закордонних справ Іден признав потребу задовольнити "національні аспірації" Єгипту щойно тоді, коли впади стріли і пролилася кров. Подібне було в Індії і те саме повторюється у французькому Тунісі. Москва, своїми інтригами в Азії і Африці, гралася до сьогодні, що кричить "ловити зловід". Аліанти, замість того, щоб проблему національних аспірацій використати в боротьбі проти Москви, віддали цей наймогутніший "калібер" в міжнародних справах, в її руки і приймають удар за ударом.

Америка в цьому відношенні терпить на заскорузлості своїх союзників, головню Британії і Франції. З американського боку відзначається багато тверезих голосів і не бракує теж практичної акції, що проявляється головню в американському посередництві. Проте, ситуація вимагала б далеко більшої рішучості і ясності теж з американського боку.

Немає сумніву, що теперішні уряди Ірану і Єгипту могли загнати в практичному поступуванні для здійснення своїх національних аспірацій, якщо брати до уваги теперішні міжнародні положення. Правда, Іран без сумніву має право розпоряджатися своєю нафтою по своїй волі і вполюб, як і Єгиптові ніхто не може заперечити його права до Суєзу. Проте, радикальна акція, яку вони в цих справах поведи, могла б легко закінчитися для них суцільною катастрофою та потягнути за собою катастрофу світу. Отже, можна б мати претенсії до тактики та поступування єгипетського чи іранського народів, але не можна квестіонувати самих їхніх аспірацій. Західні аліанти зробили б велику, якщо не рішальну, прислугу справі перемоги вільного світу, якщо б не обороняли історичних пережитків та не йшли в хвості подій, але якщо і недовзначно та в теорії і практиці визнавали власні національні аспірації всіх народів без винятку, і зокрема тих, що за залізною заслоною, за головну передумову тривогого миру в світі, що може базуватися тільки на справедливості, рівних правах і волі для всіх народів і всіх людей.

Нерозв'язана еміграційна проблема

Берлінський кореспондент Нью-Йорк Таймс у описує критичне положення втікачів у Західному Берліні, число яких постійно збільшується. Таких втікачів мас там бути до 200,000. Між ними є втікачі не тільки з Східної Німеччини, але також з Чехословаччини, Польщі й т. д.

Де їх примістити, хто має ними зайнятися, коли ІРО припинило свою діяльність, коли нема виглядів на еміграцію до чужих країн?

Ще не разв'язано якесьди проблему з переміщеними особами (Ді Пі), а тут виявляється, що крім поважного числа залишених, що не зможуть емігрувати з Німеччини до закордонних країн, треба захистити для нових втікачів з-під Совітів, чи тих країн, які опинилися в їхній сфері впливу.

Над тою проблемою дебатуєть в Америці. Піднімаються щораз сильніші голоси, щоб допустити до Злучених Держав більше число європейських втікачів, признаючи для них окрему квоту та збільшуючи одночасно ще й цю річну еміграційну квоту, яка визначена законом.

Еміграційну справу порушено теж на третій річній конференції Американського Відділу ЮНЕСКО (Виховна, Наукова і Культурна Організація Об'єднаних Націй), яка відбулась в Гентері Ледж в Нью-Йорку. Яка це велика і складна проблема, говорив доповідач Гері Н. Розенфельд (член

Вол. Дорошенка.

"Він наш — він не їх"

(У сторіччя смерті М. Гоголя).

Проблема Гоголя, що знову стає у нас на порядку дня в зв'язку з сторіччям його смерті, це не тільки проблема його самого, а проблема всіх тих наших культурних сил, що змушені були, в браку власної державності, працювати на чужому полі і в чужій шпарті. Не лиш російській, але й польській, німецькій, мадярській чи румунській. Чи маємо й зрікатися, викидати з нашого культурного процесу. Чи може, навпаки, мусимо всіх їх реанімувати, як своє національне добро.

Чи маємо зрікатися мистецтва (Воронцовського, Левинського, Ріпін, Косаків, Мукачого і цілої низки інших), скульптур (Мартоса й тов.), композиторів (Вортнянського й ін.), безлічі співаків, це більшої кількості вчених — не тільки українознавців, але й математиків (Остроградський, Ермаков та ін.), мінералогів (Вол. Вернадський), ботаніків, техніків, лікарів (Пирогов), педагогів (Ушинський), філософів (Юркевич, Лесевич), класичних філологів (Мищенко) і т. д., і т. д. Адже ж те сини нашого народу, які за інших обставин працювали б в українських установах, безпосередню для України. Багато з них були свідомими українцями і навіть гірко жалували, що доводилося їм працювати не на українському ґрунті (Вол. Лесевич). Не один із них, що й не тільки москалі, але й ми самі вважали за діячів російських, завдяляючи їм, як українцям, от хоча б Ріпін. І коли ми не зрікаємося не в якійсь дрібній XVI - XVIII вв., що писали польською мовою, навіть діячів Мазепиного часу (Орлик писав свій щоденник польською мовою), то пощо нам зрікатися поетів і белетристів, що

ДП — Комісії Злучених Держав), пізнати хоча б по тім, що вона обіймала тому кілька років 60 мільйонів людей, які були переміщеними особами, або такими, що їх треба було б з економічних причин переселити до інших країн. З 12 найважливіших проблем у Раді Безпеки Об'єднаних Націй, які відносилися до міжнародного миру і безпеки, тільки три не мали до діла з втікачами, заявив Розенфельд. З Європи, говорив він далі, мусить емігрувати впродовж найближчих п'ять років п'ять мільйонів людей, які треба розмістити по різних країнах. Злучені Держави повинні б прийняти з тої суми від 100 до 200 тисяч емігрантів річно поза квотою, яка тепер вносить 154,000.

Окрему увагу присвячено ще на тих нарадах політичній еміграції.

Справа ця буде обговорювана незабаром у Конгресі в зв'язку з запропонованим Сенатською правничою комісією проєктом ревізії дотеперішнього еміграційного закону, який вправді передбачує уведення різних расових дискримінацій, головню у відношенні до азійських народів, та заявляється за деякі інші еміграційні полегші, але не згадує про збільшення еміграції. Отже буде нагода обговорити цілу еміграційну проблему в такій спосіб, як це зрештою в Г. Н. Розенфельд і як частину "мирової програми" Злучених Держав.

важали себе українцями, писали по-російськи, або по польськи? Хіба "Українське. Мелодія" Миколи Маркевича, автора великої історії "Малороссин", або російські повісті й поеми Євгена Гребінки й Шевченка і т. д. аж до Гр. Мачуги ("Віла пани"), не належать більше до української ніж до російської літератури? Інша річ, як автор українців не хоче мати нічого спільного з своєю батьківщиною, то тоді нема ради, мусимо його зріктися, як наприклад, Короленка. Він родом з Половину українців — наполовину поляк (батько — українець, мати — полька), але вважав себе росіянином, заявляючи, що "його батьківщина — російська література". Тому, хоч серед Короленкових творів з чимало на українські теми, все ж ми не маємо до нього ніяких претензій, саме за це його байдужого ставлення до українства. Перебуваючи в останніх роках свого життя в Полтаві Короленко проте стояв цілком осторонь від українського громадянства, ніколи не підписував свого авторитетного голосу в обороні українського слова. Говорили, правда, що він ніби-то пробував писати по-українськи, але соромився, що це в нього не піде добре. Не те бачимо у Гоголя. Він, хоча й не друкував нічого по-українськи, проте чув себе українцем, цікавився рідною історією, побутом і фольклором, а творчістю своєю багато причинявся до розвитку української національної свідомості й велико прославив свою батьківщину Україну. Україна для Гоголя не була порожнім звуком. І тільки не знанням його біографії можна пояснити той факт, що теперішній його антагоніст закидають йому

національне відступництво. Крім Гоголевих творів, які це заперечили б, маємо ще й його виразні особисті признання, розпінані в його листуванні, які не полишають ніякого сумніву, що до його української свідомості. В листах до матері й своїх приятелів: Михайла Максимовича та Йосипа Боднянського — Гоголь виявляв своє захоплення українською старовиною, побутом і піснями, тужив за Україною, говорив про свою працю над її історією, "раді всьому", що появляється про наш край", хвалячись своєю великою збіркою українських пісень, "пісні — життя мого", то що. Так, наприклад, в листі до матері з 2 квітня 1830 р. пише Гоголь: "Воронь, Боже, якщо доведеться їхати в Росію. По-моєму, коли вже їхати, так тільки на Україну". В листах до М. Максимовича виразно заявляв себе українцем та протиставляв Україну Московщині. Ось послухайте: "Жаль мені, що Ви хорусте. Киньте справді Капалію та йдіть у Гетьманщину. Я сам думаю, що зробить її на другий рік махнути звідем. Дурні ми справді, як добре розміркувати задля чого й кому ми жортуваємо всім?" (Лист з 2 липня 1833 р.). "Тепер я взявся за історію нашої єдиної бідної України. (Чи не нагадує цей вираз Шевченкові вислови? — В. Д.). Мені здається, що я напишу її, що я скажу багато того, чого передрібно не говорив..." Гоголь був свідомий оригінальності української національності та відмінності її від російської. Ще в 1832 р. він у своєму "Погляді на формування України" заявив, що коли розійшлися шляхи Русі південної й північної, коли розірвався між ними великий зв'язок, — повстали дві окремі держави, склялися зовсім відмінні вдачі. Ще виразніше висловив Гоголь свій український патріотизм у листі до М. Максимовича з 12-го березня 1834 р. Ось що тут читаємо: "Дякую Тобі за все: за лист, за думки в ньому, за новини й інше. Уяви собі, я теж думаю: туди, туди! У Київ, у старий, прекрасний Київ! Він наш, він не їх (себе не москалі! — В. Д.). Чи не так? Там або навкруги нього відбувалися події старовини нашої" (Лист з грудня 1833 р.). "Що ж ідеши, чи ні? Залюбився у той старий товстий бабі Москві, від якої, крім цієї та материнської, нічого не почути. Сідай у дилижан і махай!" Здається, що Гоголь не був патріотом. І що скажуть на це люди, які закидають йому національну зраду? Варто їм, що зветь Гоголем, знаменитому перевертню, пригадати, як сам він ставився до перевертнів. У своїх "Старосвітських поміщиках" (задовго до знаменитого Шевченкового "Сну", Гоголь незвичайно гостро висловлює проти "нічменних (слухайте!) малоросів, які наповнюють урядові установи, деруть останню копійку з своїх таки земляків, наводнюють Петербург ябедниками, наживають наріст капітал і вчорішню додують до свого прізвища, що кінчається на о, склад а". "Ні, говоріть Гоголь про старих поміщиків, які жили ще своїм давнім українським життям, — вони не були схожі на тих гідних і жалюгідних тварин (!)". Отже, як бачимо, Гоголь тут виразно вступив проти перевертнів — "Гучкошніків", як їх пізніше окреслював Шевченко. І ми можемо назвати справжнім попередником Шевченка і щодо бичування гріхів наших ледачів, здеморалізованих земляків і щодо пробування української національної свідомості. Обидва вони хоч і по різному, виконували одну й ту

В справі "Тижневіка"

"Свобода" є покищо єдиною нашою вільною трибуною на американському континенті. Це єдиний наш часопис, що містить постійно конструктивний матеріал, а не такий, що вихвалює виключно тільки одну сторону, одну партію чи одне "середовище". Тому треба бачити, що й півнавожений "Тижневік" буди видаваний згідно з традицією "Свободи", що читаючи, ми тепер читатимемо дискусійні статті в справі "Тижневіка", не будучи розчаровані.

Масмо вже деякі українські журналісти літератури й мистецтва. Хочеться вірити, що "Тижневік" не появляється для конкуренції, а для виконання прогалини, яка — не зважаючи на існування теперішніх журналів — така існує. Сьогодні масмо на американським континенті українських письменників, поетів, науковців. Не треба отже побоюватися, що нема в нас мистецьких сил, що не буде кому писати до "Тижневіка".

Пам'ятаємо воєнні роки, коли зв'язок з Україною був перерваний й на американському континенті не було ні одного літературно-наукового журналу. Були це "голодні роки" для тих, що шукали духовного корму. Сьогодні

масмо вже дуже багато таких, що відчувають потребу поли на американським континенті такого "Тижневіка", який "Свобода" задумує видавати.

Надїємось, що "Тижневік" даватиме нам такі твори, які піддержуватимуть у нас духа, щоб ми могли щораз краще допомогти боротьбі за волю України.

Вувають у нас часто дні перестоя, а навіть і зневіри. Тоді глядімо за могутніми словами, що піддержало б нас. Таке слово повинно буди якраз у "Тижневіку". Тому саме "Тижневік" мусить буди конструктивним, що будучи, піднімає нас вгору.

Живемо в часі, коли відбуваються важливі події. Світ стоїть в обличчя нової катастрофи. В такому моменті треба спрямовувати увагу кожного українця до вищих цілей, тих цілей, що спільні нам усім. Це й завдання тих українських поетів і письменників, що їх твори будуть появлятися у "Тижневіку".

Думаю, що наші "Тижневік" буде доброю нагодою для вияву духовної сили українського письменника, якщо тільки він даватиме справжній духовний корм. На те ждемо, цього очікуємо.

П. Хомлик, Канада.

саму роль, на що до речі казав і сам Шевченко в своїм "Посланні до Гоголя", казучи: "Ти смієшся, а я плачу, великий мій друже!". І нема чого нам гукати на Гоголя, що його твори сіли і сіють між нами розлад, бо казучи так, ми стасмо і проти Шевченкового "Кобзаря". Далеко правильніше оцінюють роль Гоголя ті з московських патріотів, які закидають йому, що він своїми творами розхитав і знищив російську державу. Але чи масмо ми разом з ними вболівати з приводу цього революційного впливу творів нашого славного земляка? Хіба навпаки; Ні, ми не можемо іннакше дивитися на нього, як дивилися безсмертний Тарас та інші наші попередники. Шевченко глибоко цінив і шанував свого славного земляка. Він присвятив йому, загадану вже вище, чудову й глибоку поезію, де назвав його своїм "великим другом" і "братом". Саме маючи на думці смерть Андрія з рук батьків, пише Шевченко про те, що тепер, мовлячи, не заріже батько свого, свої дітини за честь, славу, за братерство, за Вкраїну", як це зробив колись Бульба. В своїй мистецтві, щоденнику й поствіях Шевченко раз-у-раз згадує про Гоголя та його писання, називає його "наш безсмертний Гоголь", просить вислати йому твори Гоголя, вихвалює його як сатирика, зокрема високо підносячи "Мертві душі". В листі до Реніної Шевченко пише про Гоголя так: "Перед Гоголем треба схилитися з пошаною, як перед людиною, обдарованою найглибшим розумом і найніжнішою любов'ю до людей", а далі: "наш Гоголь — правдивий знавець людського серця. Наймудріший поет мусить шанувати його, як чоловіколюбця". Шевченко рівночасно жалус, що йому не судилося познайомитися з Гоголем особисто. (Лист з 7 березня 1850 р.). Пишучи в 1854 р. (в десять літ по своїм Посланні до Гоголя) до Йосипа Боднянського, просить його Шевченко піти на могилу Гоголя, "помолитися за його правдиву душу". Як різнять ці вислови великого Кобзаря від історичних вигуків деякого з

сучасних хулителей славного полтавця! Так само велико цінив Гоголя й Куліш, в першу чергу за те, що Гоголь "полюблив українців до пізнання своєї національності". Наслідки глибокої цікавості Куліш Гоголем та як його дуже шанував, свідчать про те, що його великий і стараний праці над Гоголевим життям і листуванням, яким присвятив він багато часу і труду. А що вже говорити про полтавців. На Полтавщині Гоголь був свій, рідний письменник нарівні з іншими славними полтавцями: Грицьком Сковородою, Тарасом Котляревським і Сагеном Гребінкою. Як шанували полтавці Гоголя, а переказували особисті підписи статистичного опису Полтави й повторних міст на Полтавщині, що його провадило 59 років тому. Полтавська Губерніяльне Земство, заангажувало до цієї праці студентів вищих шкіл. Кожному з нас прийдена була певна дільниця міста, де мусили ми оглянути й обміряти всі садиби й хати. При цих обмірах ми, повинні були зайти до кожної кімнати й хо-но-хор, пригледуватись до цілого хатнього владштування. Мені дістався район, заселений не якимись там паранами, а простими міщанами, і я мало не в кожній хаті бачив, крім портретів великого Богдана й великого Тараса, обов'язково портрети Котляревського й Гоголя. Це свідчить про великий вплив Гоголевих творів навіть на широкі народні верстви, що поза тим не знавала спеціального "оброблення в українському напрямі, збоку", від яких сепаратистів. Тут діяв безпосередній вплив творчості великого поета й сатирика. І цього впливу зазнав не один із Гоголевих земляків, а серед них і автор цих рядків. Уперше почув я про Гоголя, ще дуже малим хлопцем, бувши на аматорській виставі п'єси "Ніч під Різдва", переробленої М. Старичиним із Гоголевого оповідання. Тут мені запала глибоко в пам'ять фраза, що П з особливим притиском вимовив один із акторів (мій такий дядько, що влаштував цю виставу): "Україна плідче, Україна горює..." І про цю Україну оповіли мені згодом, коли я вже навчився читати, інші Гоголеві твори на українській темі. І таких, як я, що саме Гоголем завдячуємо пробудження національної свідомості,

(Закінчення на сторінці 3)

В. Січинський.

УКРАЇНА СЕРЕДЗЕМНО-МОРСЬКИЙ ПРОСТІР

3)

Ренесансове мистецтво, що було відоме в західній Україні вже в перших роках XVI стол., прийшло до українського церковного будівництва скорше, ніж до польського, римо-католицького. Серед великої кількості італійських майстрів у Львові та інших містах західної України, найбільше походило з Венеції і Падуї, також Сієни, Феррари, Болонії, Риму і Тесинського кантону Швейцарії. Зв'язки з Римом особливо поглибилися з заведенням уніі східного обряду з Римом. Унійна греко-католицька церква найбільше була поширена в XVI-XVIII стол. в західній половині України. Сама унійна боротьба є також одним з виявів гравітації України до південної. Середземноморської культурної області.

Брак доступу до Чорного моря став основною проблемою Укра-

їни і всі сили нації були спрямовані для здобуття цього доступу. Лицарська організація, Запорозька Січ, на середньому Дніпрі, вже з половини XVI стол. стала головною військовою базою цієї боротьби. Добрий знавець українського війська перш. пол. XVII стол., Болляк, зовсім виразно пише, що українці виявляли найбільше уміня і звички на морі й при обороні фортець. Славновісний український швидкий човик, так звані чайки, за Болляком, були дещо великого розміру, кожний від 60-100 воїв, озброєні гарматами і необхідним припасом. Велика кількість таких швидкохідних човиків для маневрування суєди, зовсім успішно боролася з величезними і непереможними турецькими галерами, не рідко їх винищуючи і досягаючи берегів Анатолії, Болгарії і самого Стамбулу. Ця

боротьба за доступ до Чорного моря особливо зміцнилася за доби від гетьм. Петра Сагайдачного до доби гетьм. І. Мазепи (1616-1709). Коли ж збільшувалася суспремация Москви, то українська політика супроти татарського Криму і Туреччини змінювалася в бік торговельного і військового порозуміння (Договори гетьм. В. Хмельницького, П. Дорошенка, П. Петраки та ін.).

В добу гетьм. І. Мазепи концепція виходу в бік Чорного моря була особливо популярна. Здобуття найбільших турецьких фортець Кизикермана, Азова та інших фортець на довшньому Дніпрі, це заслуга українського війська на чолі з гетьм. І. Мазепою, хоч як московський уряд старався ці успіхи приписати собі. Коли в перших роках XVIII стол. Москва сприяла своїм експансією на північ (Північно-шведська війна) та притягла до того і Україну, то це викликало серед українського війська і населення загальну нехті. Україна не мала жадних інтересів на Півночі і це було одною з причин союзу з Швецією проти Москви. Тим самим Україна забезпечувала собі вільну руку на Півдні.

В культурній ділянці козацька

доба принесла незвичайний розквіт науки і мистецтва, знаного під назвою окремого стилю "Українського, чи козацького, барока". Початки барокового стилю приходять з Італії та Фляндрії, але вже з кінцем XVII стол. переважав самостійна, оригінальна творчість на ґрунті старих традицій та народного мистецтва. (Г. "Ukrainian Quarterly, New York, No. 1.).

Були також течії, що приходили з Німеччини, але вони деякими авторами перебільшені. Коли приглянутися до топографії тих течій, то побачимо, що вони йшли головню з південних частин — Баварії, Австрії, Швейцарії, що в свою чергу тяжили до сфери південних, італійських озер. Німецькі майстри, що працювали на Україні, це або вихованці італійських шкіл або італійських зразків. Зрештою, ця доба порівняно коротка, бо вже в кінці XVII стол. переважають впливи фляндський, щоб згодом їх заступив класицизм на основі італійського неоренесансу і французького ампіру. Кінець козацької доби, з відомими палаатами козацької старшини, зокрема гетьм. К. Розумовського, будованих на класичних зразках Віньолі, Пал-

ладіо та інших ренесансових майстрів.

Славна Київська Академія, що була розсадником науки і мистецтва для цілої Східної Європи, притягала не мало молоді також з християнського Сходу і Балканів. Також розкішні київські друкарні розходилися до тих південних областей.

Українську боротьбу за Чорне море дуже зручно використовувала Москва для своїх потреб. Російський уряд не тільки використовував українську військову силу, але і цілий економічний потенціал України. Незвичайний розвиток промисловості в Україні XVII-XVIII стол., особливо зброярського промислу, металевих виробів, ткацтва, шпирів, дерев'яного промислу, корабельного будівництва — все це в повній мірі служило при "спільних" війнах проти Туреччини і татарського Криму. Досить вказати, що під час турецької війни 1735-39 рр. та новіших часів, майже цілий одіг для московського і українського війська, с. т. полотно і сукно, а також полотно на шатра і корабельні вітрила, постачали майже виключно українські фабрики підприємства. (В. Січинський, Нариси з історії української про-

мисловості, Львів 1937). Коли ж спочатком XVIII стол. Петро І почав закладати фабричні підприємства в Московії, то головна маса майстрів привозилася з України. Також у корабельних верстатах у Петербурзі і Воронежі, поруч з голландськими майстрами, найбільше було майстрів, вербованих серед українців.

Зручна політика гетьм. І. Мазепи (1687-1709) змагає не тільки до опанування доступу до Чорного моря, але забезпечувала собі дальший шлях на південь. Виховані на заході, він під претекстом православного єдинорівства, (що на око не перечило московським інтенціям), провадив ближчі зносини з Болгарією, Сербією, Грецією, Сирією, Єрусалимом, Антіохією, Александрією. Про це свідчить також його меценатство в тих осередках східної християнської церкви (Іван Мазепа — людина і меценат, Філадельфія, 1950). Серед турбот І. Мазепи про розбудову українського війська, військового промислу та фортець, особливу увагу він присвячував фортифікації Причорноморського побережжя та корабельного будівництва. (Відома його допомога в будові 10 суден на Запоріжжі). Коли Москва використовувала цілий

український військовий потенціал і господарські засоби та позбулася небезпек з боку Туреччини, Польщі й Швеції, то прийшла черга на ліквідацію Вільної України з її автономним устроєм. Замість того Москва нагородила Україну кріпацтвом (1783 р.) та нечувані економічними виснаженнями.

Російські війська, здобуваючи Чорноморське побережжя, поруч з українським військом, сразу не зуміли забезпечити за собою новий терен. Організаторами перших українських опірих баз і військових колоній були українські козаки, що організували міста і поселення на козацький лад. Про це, між іншим, наглядно свідчить рідке видання "Дніпру" І. Г. Корба (Відень, 1701 р.), де уміщені рисунки і плани українських міст над Озінським морем, що фігурують, як Civitas Cosacorum (Г. В. Січинський, "Чужинці про Україну", 6-те вид., Авдєбург, 1946).

(Закінчення буде).

ВЖЕ ПОНАД 2,500 ЗГОЛОШЕНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ НОВОГО ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО ТИЖНЕВИКА „СВОБОДИ“ ЧЕКАЮТЬ ІЩЕ НА ВАШЕ ЗАМОВЛЕННЯ, ЩОБ ТИЖНЕВИК МІГ ПО'ЯВЛЯТИСЯ! НЕ ВІДТЯГАЙТЕ З ВИСИЛКОЮ ВАШОГО ЗГОЛОШЕННЯ!

Володимир Баранчук

ПРОТИКОМІКСОВА КАМПАНІЯ

В одному американському фільмі, що йде тепер на екранах нью-йоркських кінотеатрів, є така сцена: малий хлопчик сидить під мурами публічної бібліотеки, потонувши у лектурі комікса. Так застав його керівничка бібліотеки. Вона відбрашує здивованому дитині комікс, саджає за стіл у бібліотеці й дає в руки книжку передового американського дитячого письменника. Хлопчик з недовірою, тривогою оглядає грубу книгу, в якій текст переважав, а ілюстрації подбавлялися тільки де-не-де. Але цікавість перемагає — й за хвилину він зовсім поринає в нову лектуру. З того ж дня хлопчик став щоденним відвідувачем бібліотеки. Комікси пішли в забуття.

У грудні минулого року американська преса повідомила, що Державний Законодавчий Комітет задумав ввести цензуру на коміксові видання, зокрема ті, що пропагують злочин. Не відомо, чи ця справа буде позитивно розв'язана, але так треба підкреслити факт, що й американська публічна опінія й урядові чиновники затримують цією загрозою для морального здоров'я молодого покоління, яку уявляють собою комікси. Реакція йде й індивідуально. Багато культурних американських родин з хвилюючою прихильністю до коміксів, заважаючи складати добування майбутньої лектури дитини під гаслом: „коміксова книжка ніколи не матиме місця в моїй камі“.

Бо що таке комікс? Це ніщо інше, як спотворена, несвідомими авторами, ілюстраціями й видавцями образкова дитяча література. Відомо, що в першому віці дитини має великий інтерес до ілюстрацій та ілюстрованої лектури. В якій перевагу має мовою, а текст виконує тільки допоміжну, пояснювальну роль у посереді окремих ілюстрацій в одній цілості (порівняй написані в дитячому „Віснику“ фільми). Продукція коміксів знають добре психологи дитини й використали цей природний гін дитячої психіки для своїх матеріальних зисків. Психологи знає, що кожний інстинкт людини можна скерувати різно — або спотворити й зробити його шкідливим, або „сублімувати“ його, тобто ухвалити й спрямувати в русло корисне для індивіда й суспільства. Так само й гін дитини до ілюстрацій можна шкідливо задоволювати в лектурі чи оглядах мистецької, морально й виховно цінної образкової лектури, але можна його й спотворити з шкодою для однієї й тієї ж дитини у безвартісних та морально деградувальних коміксових публікаціях.

Небезпека коміксів ще й в тому, що вони мають усі ознаки діяння дурману на людський організм і стають легко психічним наркотиком. Якби громадянин у листі до редакції одного американського часопису, найпоширенішого в країні, признався, що він „крейзі“ на 10 днів і через них втратив уже декілька разів роботу!

І коли протикоміксова кампанія починається якраз у країні, що є юліською коміксів, то дивним видається факт, що наші батьки не тільки потурбують, але й сприяють поширенню коміксової пошти серед своїх дітей. А ширяться

ця пошта дуже швидко, бо з виданнями, які продукують по 4 мільйони коміксів в одному місяці. Але в американському суспільстві це умовлена лектура дітей найнижчих соціальних шарів. За те в нас, на жаль, вона поширюється й в домах інтелігентських родин, в багатьох випадках у людей з вищою освітою, які повинні знати значення вартісної лектури.

Ані один аргумент, які дають наші батьки на своє оправдання щодо коміксів, не витривує критики. Найслабший і найчастіший, це брак часу зайнятися дитиною. А комікс так ідеально уособлює їх. Вони годяться сидіти тихо, наче б їх не було в хаті. Але пригадаймо тим батькам один факт. На батьківщині сільської матері, щоб утихомирити плач дитини й заставити її спати, напували її вишваром із макивок. Дитина було чудовий. Дитина втілювала негатию й заходила в довгий, глибокий сон. Але наслідок? Умово упослідження. А комікс — це вишвар із макивок для психіки, моралі й розуму дитини.

Другий аргумент: комікс дешевий. За добру книжку треба дати бодію долара, а за цю суму цілий десяток коміксів. Правда. Але книжка, це пожива для духа дитини. Дешевий харч не виходить на здоров'я дитини. Йому бракує потрібних речовин і вітамінів, konieczних для росту молодого організму. А заповнений харч доводить до затрощення й загнивання організму. Надто дешева й безвартісна, а то й шкідлива книжка так само діє на духову структуру дитини.

Інший аргумент — боротьба з коміксами безнадійна. Це тільки сповідь. Треба лише трохи доброї волі й терпеливості. Хай послужить прикладом із керівничкою публічної бібліотеки, згаданий на початку статті. Неправильна методика, яку стоєть більшість батьків, заборонити дитині комікси. Заборонити основ найбільшого смислу. Треба створювати позитивну методику — дати дитині добру книжку й навчити любити її. Дитина швидко сама пізнає, що вартісна.

Виступаючи проти коміксів, ми ніяк не поборюємо образковий дитячий видання чи англомовну дитячу літературу. Навпаки, одні й другі нашим дітям потрібні. Але під однією умовою — що вони будуть мистецько, морально та виховно вартісні. А пам'ятаймо, що англомовної дитячої літератури ніяк не можна ідентифікувати з коміксами. Вона дуже багата, різноманітна, цікава й розкішно видана, хоч і дорога.

Однак все таки перше місце ми повинні віддати рідній дитячій лектурі. Бо багато неоліків можна записати українській дитячій книжці. З вишмаром одного: вона завжди стоїла на належному моральному й виховному рівні.

● Розширення права ветеранів з Корейської війни на такі ж ветерани, що не їздили до Кореї, а були тільки в активній службі від 27 червня 1950 р. домагається сенатор Джеймс Е. Моррей. Коли б так сталося, тоді був би військовий пенсійний фонд для ветеранів другої світової війни.

Д-р В. Помірнік, вет. лікар

ДЕЩО ІЗ ГІЄНИ М'ЯСА В АМЕРИЦІ

Нам, новоприбулим до Америки, по довгих роках недовідаючи в Європі, хочеться скоро в Америці надолужити і ми купуємо залобітні товщі м'яса, а головне свиняче-вепроче, бо воно і найдешевше. Рядом теж купуємо всякого роду м'ясні продукти, як консерви і ковбаси. Все те нам коштує не сміливо і ми тоді купуємо європейські вироби або виробі, роблені вдома. Як, як ветеринарний лікар, уважав за вказане подати до загального відома, а головне новоприбулим, остерогу перед ідеями європейського м'яса.

Певіра м'яса безріг в Америці дедалі відміняє від перевірки в Європі. Різниця полягає в тому, що в Америці не перевіряють свинячого м'яса, чи є в ньому трихіни. Трихіна це паразит, округлий і скручений на подобу пружини в годиннику. Коли ми з'їмо кусок м'яса з трихіною, тоді трихіна розвивається в наших тонких кишках і, дозрівши, плодиться біля тисячі яєчок-ларв. Ларви розходяться по людському організмі дорогою лімфатичних посудин. Осідається трихіна в м'язовій тканині, а улюблені місця осідку ларв трихіни — це м'язи перепони-діафрагми, язика, гортани, жувальника, а також серця; місцем осідку може бути й центральна нервова система та легені. В цих місцях ларви трихіни дозрівають, отворюються, відгороджують самі себе, а також людський організм іх тех огорожок. В тих огорожках капсулах трихіни проживають по кілька років, згодом вапняють та ресорбуються.

Залежно від кількості і місця осідку трихіни виступають об'єкти захворювань у людей, котрі нерідко кінчаються смертю. В Америці вказано на 5303 посмертних секцій у людей аж 855 випадків трихінози, то рівняється 16,1%.

Американці свідомі цього й їдять тільки добре заварене м'ясо і тільки м'ясо м'ясні продукти або м'ясні консерви. В Америці всі вироби з невареного м'яса і спре м'ясо безріг мають в собі загрозу заразити нас трихінами. Найкраща рада не їсти сирого європейського м'яса і виробів з сирого або напів вуженого м'яса. Купуючи таке м'ясо за тяжкою працею, часто купуємо готовий приєднати до довгу хворобу, або навіть і смерть. З тої самої причини і Талмуд забороняє жидам взагалі їсти вепроче м'ясо. Це є перші відомості про трихінозу.

Американський уряд, знаючи, що грозить його горожанам і видаючи приписи про перевірку м'яса, каже, що перевірено м'ясо безріг на різні неохорошення людей від недуги трихінози.

Трихіни не можна знайти голім оком в вепрочому м'ясі, тільки мікроскопом. Мікроскопичний огляд м'яса отримувати з великими коштами і гамував би швидкість продукції. Перевірка трихіни лише зменшує трихінозу у людей, а не усуває її цілком. Доказом цього Європа, де хоч шукають за трихіною у всіх безрігах після зарізу, то однак на 100 захворювань на трихінозу аж 33% походить із перевіреного м'яса. Причина в то-

му, що до перевірки береться кусок м'яса тільки із м'язин перепони-діафрагми, що є найулюбленішим місцем осідку трихіни. М'язин перепони можуть бути вільні від трихіни, але в інших м'язях трихіна може бути.

Тому практичні американці ще в 1906 році замахали до перевірки, а звернули увагу на джерело зарази свиней трихінами. Вони заробили корити безріг-сирими відпадками з кухонь, а поручили годувати тільки зерном. Крім цього поручили годувати свиней безріг-сирими відпадками з кухонь, а поручили годувати тільки зерном. Крім цього поручили годувати свиней безріг-сирими відпадками з кухонь, а поручили годувати тільки зерном.

Щодо інших хвороб і захворювань у безріг в Америці та пошуку м'яса з трихіною, тоді трихіна розвивається в наших тонких кишках і, дозрівши, плодиться біля тисячі яєчок-ларв. Ларви розходяться по людському організмі дорогою лімфатичних посудин. Осідається трихіна в м'язовій тканині, а улюблені місця осідку ларв трихіни — це м'язи перепони-діафрагми, язика, гортани, жувальника, а також серця; місцем осідку може бути й центральна нервова система та легені. В цих місцях ларви трихіни дозрівають, отворюються, відгороджують самі себе, а також людський організм іх тех огорожок. В тих огорожках капсулах трихіни проживають по кілька років, згодом вапняють та ресорбуються.

М'ясо розогатого скоту, як корів, волів, телят, овець і кіз є надзвичайно добре і здорове. В Америці рогатий скот не має туберкульозу — сухі, як це був в Європі. Відсоток туберкульозу худоби доходить там до 35%, а в Америці немає навіть 1%. В Америці є лише дві одиниці для кожного м'яса, „добре“ або „не добре“. В продажі в Америці з лиш повнозартісне м'ясо, а не має жодних дешевих крамчиків, з гіршим сортом м'яса. Ми стрінули в Америці це цілу масу м'яса в пухляках-консервах. Консерви м'ясо в консервах добре заварене. Процес консервування строго контролюється.

Та сама строга перевірка-контроль і при виробі всіх інших м'ясних продуктів. Всі перевірені м'ясні продукти і саме м'ясо є значені в Америці округлою печаткою. На тій печатці є написане „Злучені Держави — перевірено й дозволено“. Є ще на продуктах написи фірм і важкий напис „Готове до їжі“. Без напису „Готове до їжі“, треба кожний продукт конче варити. Крім дуже великого багатства домашніх тварин і дуже високо розвиненої м'ясної індустрії Америка є імпортером м'яса і його продуктів. Увесь імпортований м'ясо і м'ясних продуктів також строго контролюється. Експортується американці тільки кінське м'ясо, головне до скандинавських країн і Бельгії. Та на дніх викирті в Шікаго і в стейті Ілліной велику аферу-скандал, а саме несовісні продавці продали сотні тисяч фунтів кінського м'яса за волове. Знайдено кінське м'ясо в „гамбургерах“ і всякого роду ковбасах. І знову сповнилося слова старої римської пословиці: „Ковбаса — то божеська їда, бо сам бог тільки знає, що є в ковбасі“.

„ВІН НАШ — ВІН НЕ ІХ“

(Закінчення зі стор. 2).

була нечисленна кількість. Від самої своєї появи виконує Гоголів творці цю патріотичну місію — кланяти українців, як казав Куліш, то пізнання своєї національності. З фактів, що свідчать про успішне виконання цієї місії, пребогато. Я обмежуся тут голосами — признаннями двох наших визначних людей, виділених від себе цілими десятиліттями — славного історика Миколи Костомарова й вищепрезидента Української Академії Наук академіка Сергія Сфремова. Ось що каже Костомаров у своїй автобіографії: „У цьому часі (як він був юнаком, палив мені в руки „Вечори на хуторі біля Диканьки“ й „Тарас Бульба“. Це було ледви чи не перше пробудження того почуття до України, яке дало зовсім новий напрям моїй діяльності. Я читав Гоголя з захопленням і начитався не міг „Як усе це було так близько мені і я нічого цього не бачив“ думалося мені. Треба це гарненько виступлювати. Значно пізніше те саме говорять про себе Сфремов: „Скоро я вивчився грамоти, трапилося мені, милому хлопцеві, прочитати „Вечори на хуторі біля Диканьки“ та „Миргород“. Не пе-

реказувати своїх тодішніх вражень, скажу тільки, що після книжки Гоголя вперше я почув себе сином рідної землі, що з „Тарас Бульби“ запала мені в душу перша іскра національної свідомості“. (С. Сфремов, Мій дядько душами. М. Гоголь, Київ 1909, стр. 6).

Як сильно захоплювала змалювану Гоголем лицарська постасть Тараса Бульби не тільки нас, але й чужинців, свідчать той факт, що один німець-кондотієр поставив був йому пам'ятник у своїй садибі на Хортці. Коли так ставлять до Гоголевих творів чужинці, то що ж уже говорити про нас. Невже ми не можемо бути вдячні великому землякові за те, що він нас у люди, показав Україні і нам самим і всьому культурному світові. І цей світ у сторіччя смерті Гоголя заговорить про нього всіма мовами, підносячи його великі, всеосвідомі заслуги. Невже ми не тільки стократно остерогу від цієї всеосвідомої хвали, а ще й відрикатимемося від творця, якому так багато завдячуємо.

Я гадаю, що у нас не може і не має бути іншого становища, як те, що його займали наші великі люди і яке сформулював у п'ятидесятилітній народженні Гоголя М. Грушевський: „Не тільки з огляду на вплив, який мали Гоголів повісті з українського життя, а і з огляду на українське почуття, ми не маємо ніякої причини виникати його з історії українського руху, розвою української свідомості. І менше всього можна згодитися на те, щоб його протиставляти українському руху, як щось принципово йому протилежне. Він наш, він не іх“. (Літ. Наук. Вістник 1909, кн. 3).

З ЖИТТЯ ГРОМАДИ І ОРГАНІЗАЦІЙ

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Святоюрданська Товариська Зустріч Станції УСС в Нью Йорку

В неділю, 20 січня, зішлись члени Станції — Нью Йорк на чергову товариську зустріч. За святочно прибраними столами застала „стара війна“ в родинній атмосфері до склянки чаю. Станційний Каліна, що є й Кошовим всіх станцій в ЗДА, отворив скрині, вітаючи всіх, зокрема представників Головної Ради Вратства й Голову от. Пріяка і представників Красного Коша, — подав порядок Вечора та попросив до слова М. Заклявського, що виголосив змстову доповідь на тему: „Наші завдання під теперішню хвилю“. Розвиваючи думки в напрямі завдань по лінії ветеранської та громадської, доповідач подав конкретні заходи, яких на його думку треба вжити, щоб належно ввійти в життя в організації організації змислу. Велику допоміжну силу бачив він в продовжуванні розпочатих видань і то не лише малого формату. Лише в той спосіб можна буде поможти передачі історії докладно опрацьований стрілецький період боротьби за державність. „Остання сотня УСС“, що живе на території ЗДА, має ще багато чого до сказання, знає ще багато не лише епізодів поодиноких боїв, походів, подій, а й маса доповідати відомі вже дані, але маса дуже цікаві відомості про безпосередні причини, чинники, які формували відомі історичні дані. Перейшовши до громадського відтинку, доповідач був більш підкреслював питання видалення через які однією можна мати доступ до української молоді, що виростає в умовах, що ніяк не можна було передбачити. З черги Купчинський поділився з товариством своїми враженнями з поїздки до Канади та зустрічі із братством Канадського Коша. В обширній, живій, змістовій та вразковій академічній тоні видоржаний дискусії, висвітлено дуже цікаві моменти не тільки ветеранських проблем, зокрема їх тієї, але й проблеми „Збруча“. В дискусії брали участь: Купчинський, Каліна, Гріяк, Галичів, Милува, Ріпчинський, Гриневич, Комарницький, Віногай, Зибілевич, Налисник, Заклявський. Дискусія буде продовжуватися на черговій зустрічі.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Річні збори Тов. Запорозька Січ Річні збори товариства Запорозька Січ, відділ 206 У.Н.Союзу, що відбулися в неділю 20-го січня, були перенесені зовсім в зміненій атмосфері від минулих часів. З голівнішого, були звіти уряду і контролю з діловодства за рік 1951, перебрання проводу новими урядниками на рік 1952, ухвалення резолюцій, які мають виходити в життя на користь товариства, відділу і народної справи на 1952 рік, та, в кінці, була товариська забава і буфет з нагоди закінчення старого року та початку нового, з великим почуттям до більшої активної праці.

З звітів урядників, рік 1951 виявився успішним роком. Беручи під увагу, що товариство Січ мало участь у великих церковних, громадських і народних імпрезах, та зарозом обходило свій ювілейний рік. В місяці березні Відділ взяв участь в програмі свята Шевченка. В травні взяв спільну участь в параді народів „Ай єм єн американей дей“. 27-го травня товариство Січ, відділ 206, святкувало 40-літній ювілей свого існування. Це було одно з найбільших свят товариства за весь час. Свято було відзначено церковними відправами в наших українських церквах у Вунсакет, бенкет в готелі із визначними гостями і бесідами, як Гол. Предс. У.Н.Союзу, Д. Галичів, Гол. Радний І. Кокольський, заступник губернатора стейту Р. Ай, Мекірен, посадики міста Вунсакет, Перент, із основників А. Швец і М. Чагарин, та з відповідного мистецького програмою. В жовтні товариство брало

участь в церковному святі набуття площі і будови нової церкви. В листовиді брали спільну участь в програмі Листопадного Свята. Також в листопаді товариство справляло величаву товариську забаву. Треба тут зазначити, що поважні суми грошей прибули з народно-національних свят, їх відслало до Народного Фонду Кошгросового Комітету. Також з нагоди річних зборів визначено \$25, продовжуючи членство у Конгресовому Комітеті.

Тов. Запорозька Січ нараховує понад 450 членів, а фінанси Тов. в 1951 р., в рубриці привбутків становили \$13,022.62, а в рубриці розходів \$12,310.36, що в висліді дало \$560.45 чистого зиску Т-ва, що з кішчем року мало грошового м'ястку \$19,827.55.

До нового уряду Т-ва на рік 1952 увійшли: М. Чагарин — голова; його заст. О. Червінський; фін. секр. І. Кокольський; його заст. М. Ядичини; касир П. Терер; його заст. М. Коппернон; рек. секр. Я. Княвдорський; його заст. Я. Грічух; Контроль: А. Гурник, Д. Байко, І. Тетер; Мислові Судді: М. Проробівський, Ю. Самбірський, О. Червінський; Опікуни хворих: О. Колісник, Н. Гаврада, І. Стрик; Хоружий: В. Комуницький, М. Гульовач; Бібліотекар: М. Чагарин; Маршал — І. Кава.

І. Кокольський

СТИПЕНДІЯ ІМ. ЮЛІ ШУСТАКЕВИЧА

Минулої суботи померла в місті Дітроїт загальною відомою і шанованою громадянка і артистка — Юлія М. Шустакевич, що була першою головою Союзу Українок Америки. Шановуючи заслуги Покійної Шустакевич СВА рішало створити Стипендію ім. Юлі Шустакевич. На Фонд цієї стипендії усе почали напливати пожертви, складені замість вишкі на могилу відділами СВА, іншими та привітними і знайомими Покійної. Дальші пожертви проситися слати на таку адресу:

Scholarship Fund of Julia Shustakewich
League of America
866 N. 7th St, Philadelphia 28, Pa

● Проти вислання робітників на пенсію по експірації 65 році життя радили на конференції Крайового Комітету Старини в Колумбійському університеті в Нью Йорку. Учасники конференції довели, що впродовж 30 років в Америці буде 66,000,000 осіб понад сорок років, а 24,000,000 понад 65 років життя. Конференція додержує застановити над цими проблемами для зміни пенсійної системи.

УКРАЇНСЬНІ БАТЬКИ! УКРАЇНСЬНІ ВЧИТЕЛІ!

Ваше повсякдення і продовжується найбільш необхідна книжка для УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ: НОВІЙ УКРАЇНСЬКИЙ БУКВАР-ЧИТАНКА

НОВО РІДНА

опрацьована І. Корницьким, рекомендована для домашнього і шкільного навчання української мови шкільним референтом „Учительської Громади“ — проф. д-ром К. Кислевським. „БУКВАР-ЧИТАНКА“ у своїх 192 сторінках має три частини: 1) Посібник для читання англо-українських шкіль, за якими діти, що знають основи англійського письма, легко можуть засвоїти українську абетку; 2) Буквар; 3) Читанка. В текстах біля 200 рисунків і ілюстрацій! Зміст БУКВАР-ЧИТАНКИ взяв до уваги особливі прикмети життя на американській землі, не залишаючи тісних зв'язків з Рідним Краєм.

Українські Батьки! Не відкладайте навчання української мови Ваших дітей на пізніше! Використайте змислив час і навчіть Вашу дитину по-українськи! придбайте БУКВАР-ЧИТАНКУ. Ціна \$2.00. Замовлення враз з належністю слати до:

“SVOBODA”, P.O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

НОВИЙ ТИЖНЕВИК ЛІТЕРАТУРИ, МИСТЕЦТВА І КУЛЬТУРИ

мас повнитися як окреме недільне видання „Свободи“ вже в березні 1952-го року.

Негайно вислать замовлення прискіпшіть повну цього тижневіка.

В тій цілі повніть подане внизу зголошення, витінь його та перешліть на адресу „Свободи“:

SVOBODA, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ЗАМОВЛЕННЯ

Прохаю зарухувати мене до передплатників тижневіка літератури, мистецтва і культури. Передплату на тижневік зобов'язуюсь вислати негайно, як він почне появлятися.

(Висловити по-англійськи!)

Ім'я і прізвище _____
Адреса: _____ (№ & Street) _____ (City) _____ (State)
_____ (Date) _____ (Signature)

КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

НА 1952 РІК!

Альманах УНСОЮзу — це велика на 160 сторінок книга з мистецької окладки та на прекрасному папері. В ній, крім календаря на 1952-й рік із зазначенням всіх українських та американських церковних і національних свят та крім історичного календаря, поміщені численні вірші, оповідання, спогади та статті визначних авторів.

Ціна Календаря, не включаючи до величезної копії видання, ТІЛЬКИ ОДИН ДОЛАР!

Тому, що тираж Календаря обмежений — поспішайте із замовленнями! Члени УНС можуть замовляти Календар у своїх Відділах. Безпосередні замовлення вислати разом з грошовою належністю на адресу:

SVOBODA, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ЗАМОВЛЕННЯ

Прохаю вислати мені _____ примірник Календаря У. Н. Союзу на 1952 рік, за що долучую \$_____ (Висловити по-англійськи!)

Ім'я і прізвище _____
Адреса: _____ (№ & Street) _____ (City) _____ (State)
_____ (Date) _____ (Signature)

РОЗШУКИ

Пошуку ІВАНА ЛИСИНИ сина Петра з села Новосілка пов. Підгайці, який виїхав до Америки в 1913 р. Mykola Pjorko, 459 Hamilton Avenue, Riverhead, N. Y.

ПРАЦЯ

Потрібно ПРИВІРАЛЬНИКА, мусить бути амер. горожанином. Стала, денна праця, 5 днів тижнево. Голоситись від 10. рано до 4. попол. 15-25 Whitehall Street, Room 210, New York, N. Y.

ЮВЕЛІР

CHARLES & CHARLES
191 Ave. B, Corner 12th St
New York 9, N. Y.
Telephone: CA. 8-1889

Годинарник і ювелір від 1905 р. Агенція на гарні швейцарські та американські годинарники та біжутерію. Всю працю виконується у власній роботні. Один рік гарантії.

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ

ШУКАСМО СПІЛНИКА до розбудови і поширення підприємства (бізнесу) з \$1,000 до \$2,000 готівкою. Зацікавленим вислати ближче інформації. Писати на адресу:

Q. B. N. SHOP
180 Monroe Street,
Passaic, N. J.

УВАГА! М'ясо на продаж 3 фунтівний дім в Jersey City. Приносить \$75 місячно. Подати \$220 річно. Люта 25х100.

Потрібна готівка \$2,000 — ренти можна сплачувати 15 років. Можна мешкати безкоштовно і сплачувати дім з винайом дном помешкання.

Клієнт:
Hoboken 3-3540
THE JOSEPH J. GARIBALDI ORGANIZATION
Realtors
77 River Street, Hoboken, N. J.

Книжки-Журнали-Картки

ДІТИ
ЧУМАЦЬКОГО
ШЛЯХУ
IV-й том
Д. Гуменної
Ціна \$2.50.

Замовляйте:
"СВОБОДА"
P. O. Box 346, 81-83 Grand St.,
Jersey City 3, N. J.

Професійні оголошення

Dr. S. CHERNOFF
223 — 2nd Ave., (Cor. 14th St.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 7-7697
Острів до довгочасні недуги чоловіків і жінок. Шкірні. X-Ray. Роздута жила лідоуско без операції. Переводимо аналіз крові для супружжя дозволя. — Офісний години: Понеділок від 10 рано до 6:45 вечорі. В неділі від 11 до 1 попол. Екзамінація \$8.00.

Dr. Med. R. TYLBOR
59 East 3rd St. (коло 2nd Ave.) N.Y.C.
Tel. GRamercy 5-3933
Внутрішні недуги. Fluoroscopia. X-Ray Electrocardiograph, Analysis. Переводимо аналіз крові для супружжя дозволя. — Офісний години: понеділок 1-3 15-8 р.м. В неділі від 10-2 попол.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками дванадцяти мільйонного Союзного майна!

ТУРБУЄ ВАС ВАШЕ ВОЛОССЯ?

Якщо ви стурбовані тим, що ваше волосся занадто випадає або рветься на кінчиках через несприродну сухість, ви зможете, як довідатесь від людей, що колись хворіли на випадання волосся на голові. Вони врятували себе від цієї недуги вживанням нового ліку, що зветься ТРАНСАН (Trysan).
Доходять відомості, що ці й інші турботи з волоссям, які бувають від сверблячки, малого лишаю тощо, припинилися завдяки правильному вживанню цього чудового ліку.
Не зовсім важко, аж поки погіршав стан вашого волосся, а зараз же живайте ТРАНСАН. Ми маємо його тепер в обмеженій кількості. Ви зможете дістати його за спеціальною ціною, коли надішлете поштовою поведлення до Trysan Co., Box 226, Dept. 201, Peekskill, N. Y. Звільніть вишлють вам дві тридцятирічні пакети за \$5, тобто із знижкою від звичайної ціни. Коли пошлати післяплатою (C.O.D.), тоді додати ще поштову доставку.

Імя _____
Адреса _____
Місто _____

У. Н. Фонд дякує Платникам і Жертводавцям

(ЛІСТА Ч. 30 — по день 28. Грудня 1951).

КОЛОРАДО:
Денвер: Стефан Пашко \$10.
КОННЕКТИКУТ:
Бріджпорт: Володимир Болонний з тисячницюю прийняття \$25; Мирослав і Дарія Стахів \$10; Коцхестер: Яким Залць \$10; Федір Паращук \$2.
Гастонберг: По \$10: Осип Бандера, Стефан Чайковський, Микола Лещко, Іван Мізерний, Олександр Пришляк, Марія Смик; \$5: Теодор Валко; по \$2: Михайло Дзядик, Йосиф Патняк; \$1: І. Саламаха.
Гартфорд: Відділ УККомітету з листопадового свята \$40.
Ліберон: Петро Шайда \$10.
Нью Бритен: Володимир Чубок \$10.
Нью Лондон: Іван Лецин \$10.
Норвіч: По \$10: Петро Хома, Дмитро Галиш, Ксенофонт Гаврилюк, Теодор Лазар, Мирон Телховець, Юрій Турчак, 278 відділ Укр. Робітничого Союзу.
Виллелангтон: По \$10: Микола Худоба, Стефан Конопля, Петро Кушнір, Павло Пундій, Юрій Тучкович, Славко Завойський; \$5: Богд. Стельмах; \$4: Андрій Федун; по \$3: Марія Полочка, Ляко Вічак; по \$2: Іван Янірський, Юрій Русин, Григорій Солич; по \$1: І. Олішник, Ю. Шова, О. Рудко.

ДЕЛВЕР:
Виллелангтон: По \$10: Симон Артименко, д-р Орест Павлюк.
ДИСТРИКТ КОЛОМБІЯ:
Вашингтон: По \$10: Симон Мелех, Юрій Старосольський.

ІЛІНОІС:
Олтон: Д-р Д. Прославич \$10.
Асторія: Григорій Гармаш \$5.
Шікаго: По \$10: Евдоким Домашенська, Микола Лещко, Роман Петрошук, Іван Стефанюк.

КЕНЗАС:
Персоне: Д-р Стефан Рубель \$10.
МЕРІЛЕНД:
Балтимор: По \$10: Клімет Бабик, Михайло Яворський, Антін Кучер, Семен Михайлович, Марія Мульчак, Микола Варварик.
Еджвотер: Йосиф Л. Г. Кулинич \$10.
Генрітт: Д-р Ярослав Хмилевський \$10.

МАССАЧУЗЕТС:
Бостон: Відділ УККомітету з листопадового свята \$29.50. По \$10: Дмитро Варан, Антін Берегульський, Станіслав Берегульський, Михайло Гриценко.
Сент Гедді: Микола Околіта \$5.
Бейбтер: Антін Лемешко \$5.

МІННЕСОТА:
Дітройт: Михайло Завойський \$12.
Гемпшир: Глірій Богат \$10.
Пітсбург: І. Залочко \$5.
МІННЕСОТА:
Геллвуд: Андрій Кирилюк \$10.
Міннеаполіс: Л. П. Гринчак \$20; по \$10: Дмитро Іфетич, Іван Пікар, Антін Загородний.

НЬО ДЖЕРЗІ:
Бейон: Василь Савицький \$10; А. Буктований \$5.
Кемден: Іван Водневич \$5.
Кліфтон: По \$10: Дмитро Вутецкий, Іван Добко; Іван Намок \$5.

ПЕНСІЛВАНІЯ:
Бервік: о. д-р Іван Билинич \$10.
Честер: Петро Горбаль \$10; Ст. Блахоский \$1.
Честер Спрінгс: Теодор Федичин \$10.
Френкфорт: Павло Бубай \$10.
Нескагоміт: Іванія Вах \$10.

ПЕНСІЛВАНІЯ:
Філадельфія: По \$10: Михайло Димітський, Ірина Магда, Лев Романяк, Іван Рибчук, Василь Поспеліта, Волод. Пірський, Степан Сободя, Анастасія Теоник, Орест Загайкевич.
Сніклі: Теодор Івасик \$10.
Шамоні: о. Носиф Лукасевич \$10.
Терентун: Н. Гасик \$10.
Вилкс-Бері: Юрій Мурач \$20 (за 1950 і 1951 рр.); Г. Нагірник \$10.

РОВАД АЙЛЕНД:
Павтокет: Филип Бенковський \$25; по \$10: Т-во ім. Франка (93 відділ УНСОЮЗУ); Укр. Амер. Горожанський Клуб; по \$5: о. Іван Олексюк, Михайло Журба; по \$1: Константін Бабія, Йосиф Кащичин, Филип Сонок, Стефан Пірська.
Провіденс: Іван Клеманчук \$1.

НЬО ЙОРК:
Амстердам: Громадський Комітет Об'єдн. Україн. Організації \$85.32 (на тій із мініфестів 2. грудня 1950.р., з листопадового свята 4. листопада \$35.22, призначені на інвалідів і УПА); по \$10: Петро Велдін, Віктор Воднар, Матвій Мелешко, Василь Микитюк, Ярослав Ринар.
Бронкс: Володимир Копач \$10; Волод. Лодзяк \$5.
Бруклін: Е. Ярош \$15; по \$10: Поциф Гальонка, д-р Олександр Санюцький, д-р Василь Верещ.
Бюффало: Михайло Оніско \$5.
Когон: Марія Касіничук \$10.
Дюнкерк: Лев Ломин \$10.
Нью Йорк Ситі: По \$25: Василь Цеглиш, Петро і Анна Кучма; Мирон Букоський \$12; по \$10: Александр Бікуський, Марія Бікуська, Волод. Іван Борвич, Лев Виковський, Волод. Хибурський, Петро Дистрий, Василь Гнатів, Роман Гусовський, Григорій Яремчук, П. Космий, Петро Костинич, Александр Піщалько (на 1952 р.), Михайло Солоник, Гена Шок, Петро Шох, Василь Виницький; Ст. Шевчук \$5.
Рачестер: Сиген Велігорський \$5.
Спайон: Еміль Мільчук \$10.
Стевен Айленд: Кирило Мартинюк \$10.
Вайлеланд: Григорій Кудін \$10.
Вотерлент: Стефан Коновальчук \$5.
Ютика: Стефан Рожанковський \$10.

ОГАГО:
Кемпбел: Василь Прокопик \$1.
Кантон: По \$10: Іван Іванчик, Василь Кочурба, Дмитро Поліщук, Орест Прокоп.
Каліленд: По \$25: о. Дмитро Гресько; по \$20: Петро Паула (за 1950

КУТОК МОВИ

НАЙЧАСТІШЕ ВЖИВАНІ МОВНІ ПОМИЛКИ

„Висесено резолюції в англійській мові“ — подвійна помилка. Можна „виести книжки в торбі“, але не „резолюції в якійсь мові“.
Правильний зворот: „Ухвалено резолюції англійською мовою“.
„Председіни говорив в українській мові“. Поправне речення звучатиме так: „Голова говорив українською мовою“.
„Він одержав листа, писаного в українській мові“. Треба: „Він одержав листа, написаного українською мовою“.

Отже я пишу, говорю, розмовляю українською мовою (а не в українській мові). Говорити можна якоюсь мовою, а не „в якійсь мові“.

„Удільти абсолютну уступку Управі“ — це й чужий українській мові зворот часто чуємо на різних зборах. Це речення в перекладі на українську літературну мову звучатиме так: „Висловити довіру старій Управі“.

Ще кажуть: „Він уступив зі свого становища“. Це чиста нісенітниця, це заперечення найелементарніших законів рідної мови. Уступати можна тільки „в щось“. Із чогось можна тільки „виступати“. Можна сказати: уступив у калюжу, уступити у хату, уступив у чоботи і т. д. Отже хибний зворот треба замінити українським правильним зворотом: „Він звільнився з свого посади“. Зам. „прем'єр уступив“ — треба сказати: „прем'єр пішов до дімисії, або „прем'єр пішов у відставку“.

„Захищають більний світ перед большевицькою навалю“ — прочитали ми недавно в статті одного автора; „захищають перед ким“ — це чужий для української мови зворот. По-українському можна сказати тільки: захищають від чого, захищають від... навали. Так само треба казати: боронять від ворога, захищають від ворогів, захист від ворога, оборона від ворога. Перед вживається в таких сполученнях: він стоїть перед будинком, перед Богом присягаюся. Це було перед війною, у П. столітті перед Різдом Христовим.

Але ні в якому разі не можна сказати: це було перед роком. Перед у часовому значенні вживається тільки тоді, коли мова йде про якусь подію: перед святом, перед весіллями, перед смертю, перед війною, перед революцією і т. ін. Коли ж слово

ВІРДЖІНІА:
Арлінгтон: Омельян Антонович \$10.
ВАШИНГТОН:
Темз: Александр Грунов \$10.
Мавнт Вернон: Галина Соляма \$10.
ВЕСТ ВІДЖІНІА:
Н.Н. \$10.

ВИСКАНЗІН:
Константін Мандзенко \$10.

UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA
P. O. Box 721, Church St. Annex
New York 7, N. Y.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ТАМАСТОН, КОНН. — Тов. Укр. Січ, від. 421 матиме збори в суботу, 9. лютого в год. 8. вечорі точно на Проспект вул. Просимо всіх членів прийти на збори. — Т. Михнів, предс.; М. Шипілка, кас. Ю. Вереза, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. „Сокіл“, від. 336, відбудуться в неділю, 10. лютого, о год. 1-й пополудні, в У. Н. Домі. Проситесь членів прийти на збори та вирішити свої вкладки. Подастесь до відома, що уряд на 1952 рік вибрано в такому складі: Г. Степанек, предс.; С. Постолов, заст.; Г. Кісіль, фін. секр.; Я. Дзидига, рек. секр.; О. Степанек і Стахура, контр. комісії; М. Лещиня, інж. хворих; Г. Степанек і Курач, делегати до Злук. Організації. Рівночасно повідомляється, що місячні збори відбуватимуться кожної другої неділі в місяці.

означає часову одиницю (рік, місяць, день, тиждень, століття і т. ін.), тоді прийменник перед нею можна вживати. Тому по-українському кажуть: це було рік тому, це було місяць тому, два тижні тому і т. д. Ще повториться звучить: „з-перед десятих років“, треба натомість казати: десять років тому. Отже ніколи не можна вживати „перед“ у сполученні з словами: рік, день, місяць і т. д. Дбаймо ж про культуру рідної мови!

П. О.

● Залипив у банку майже пів мільйона в окремій скрині відлюдок, якого похоронили в жовтні м. р. на цвинтарі для бідних у Нью Йорку. Банковий директор знав його під іменем Гері Чалін Сміт і по явию, що це колишній фінансовий геній.

● Канадські ємігранти приїхали в гості до дворичисних чотирьох Гартвігів в Ст. Пол, у стейті Міннесота. Зустріч відбулася в приватності 30 осіб, хоч на дворі зібрався дві тисячі людей, щоб пригледітися до дев'яти дівчат.

● Хлопці з Нью Бронсвік, Н. Дж., підіслали каміня на рейки 9 січня перед потягом, що ним їхав британський прем'єр Вінстон Черчилль. Завізанча служба відшукала каміня в час. Хлопці призналися в суді, що зробили це для забавки, бо люблять дивитися, як „скачуть іскри“. Суд постановив їх під нагляд.

● Адвокат Гіес вимагає відновлення судової розправи над себе, заявляючи, що він має нові докази на свою невинність. Він відсиджує п'ятирічну кару за кривоприсягу, що нею заперечив, наче він був у змові з комуністичними шпигами, коли працював як дорадник в департаменті стейту.

● Шахтар Ліо Сміт упав з висоти 1,1120 стілу шахті залізної руди в Весека, Мінн. Він виконував навантажувальну роботу, коли ним вивозять руду. Очевидно, погіб.

ПЕРТ АМБОН, Н. Дж. — Тов. Запорозька Січ, від. 155, подає до відома, що місячні збори відбудуться 15. лютого точно о год. 7. вечорі в галі де звичайно. Проситесь всіх членів прийти, тому, бо маємо кілька важних справ до погодження. — М. Чумер, секр.

СПІРАКЮЗ, Н. Н. — Тов. Українська Січ, від. 39, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. лютого, о год. 3-й попол., в салі Укр. Нар. Дому. Проситесь ласкаво всіх членів явитися обов'язково на зборах до вирішення важних справ Товариства. — Управ.

ДІТРОНТ, МІНН. — Бр. св. О. Нікола, від. 175, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. лютого, о год. 1-й пополудні в У. Н. Домі, 4655 Мартін. Проситесь всіх членів прийти на час, а так само просимо новоприйнятих громадян прийти і вписатись до Бр. і до У. Н. Союзу. — С. Пелех, предс.; В. Білінський, кас.; В. Вартош, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Повідомляється членів Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 176, що річний мітинг відбудеться в неділю, 10. лютого, о год. 2. пополудні, в церковній галі, 820-а Авальон Еве. На ті збори мають обов'язково явитись всі члени, бо є важні справи до погодження. Буде також вибір уряду на 1952 рік. І. Шатинський, предс.; П. Вабак, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Бр. св. Василія Великого, від. 384, відбудуться в неділю, 10. лютого, о 2-й год. пополудні, в Народний Домі, 3161 Е. 93. вул. Вибраний уряд на 1952 рік: Г. Кукізі, предс.; І. Стойка, рек. секр.; С. Крефт, кас.; Е. Вілєцький, фін. секр.; контролі: І. Краєно, Н. Небожук, П. Данилевич; до членів: А. Бурко. Маємо ще кілька календарів і просимо їх розкупити. — Уряд.

ДІТРОНТ, МІНН. — Тов. Запорозька Січ, від. 75, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. лютого, о год. 2-й пополудні, в У. Н. Домі, 4655 Мартін вул. Проситесь тих членів, що залігали з вкладками, прийти на збори та вирішити свої залежності, щоб опісля не було запізніо. — Заряд Тов.

ДІТРОНТ, МІНН. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє членів, що наші збори відбудуться в неділю, 10. лютого, о год. 1-й попол., в У. А. О. під ч. 2965 Карпендер вул. Просимо членів про Вашу присутність. — П. Андрушків, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, відділ 379 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. лютого, в Союзівім домі, 845 North Western Ave., в год. 12-й виполудні. Проситесь всіх членів прийти на збори і вирішити свої вкладки, бо в противний раз будуть суседавані. Г. Вобик, предс.; Н. Сенцішак, кас.; М. Семдіа, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Н. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 367, відбудуться в неділю, 10. лютого в церковній галі в 1:30 год. пополудні. Проситесь всіх членів прийти на збори, бо маємо вибрати працівників до Тов. Балю. — М. Сорохте, предс.; М. Мельник, кас.; В. Попович, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

ГЕНРІЙ ЗВОЛІНСЬКИЙ, член Тов. Просвіт, від. 312 УНСОЮЗУ, в Салі Плейфільд, Н. Дж., помер 28. січня 1952 в шпиталі Гудлет, Меточен, Н. Дж. Похований з села Охрімівці, пов. Збарж. Оставив в смутку жену Йосифину, сина Йосифа і сина, дочку Яніну, заможну Кіско і зятя та два внуки. Похорон відбувся в четвер, 31. січня з Укр. Прави. Церкви So Plainfield. Нехай земля буде йому легкою.
Ю. Шарик, секр.

В роковини смерті

БЛ. П. СПИРИДОНА ЧЕРКАСЕНКА, письменника, поета і драматурга, відбудеться в Укр. Правосл. Церкві св. Ап. Петра і Павла в Понгетаві, Огайо, дня 9. лютого 1952, о год. 9:30 рано ЗАУПОКИНА СЛ. БОЖА З ПАНАХИДОЮ на котру запрошує українське громадянство — РОДИНА.

МОНЕСЕН, ІА. — Повідомляється членів Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 338, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. лютого, о год. 1:30 пополудні, в Українській Галі на 2-й вулиці, 213 Скумпер Еве. Проситесь всіх членів прийти і заплатити вкладки. П. Янковський, предс.; П. Кудлик, кас.; М. Куць, секр.

ДОБРІ ВІСТІ ПРО СІВЕ ВОЛОССЯ

Якщо ваше волосся сиве, ви зрадієте, коли довідатесь, що вже з'явився новий лік під назвою NUVIDA і що він диво помагас позбутися сивини. Треба тільки раз на день натирати його малою кількістю ліку. Натирати доти, доки волосся не дістане бажаного кольору. Хто його цюкає не може надіятися, як легко можна новим способом відтворити природне волосся з молодечим виглядом.
Читайці цієї газети можуть купити дві пляшки цього ліку за \$4, хоч окремо вони коштують по \$2.50. Треба тільки надіслати цей відрізок до TRYSAN CO., Box 226, Dept. 67, Peekskill, N. Y. Не посилайте грошей, а заплатіть просто листомою долари та ще вартість пересилки. Зробіть же негайно, бо кількості ліку обмежена.

Імя _____
Адреса _____
Місто _____

3. БЕРЕЗОВСКИ

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
УПРАВІТЕЛЬ
BERRY FUNERAL HOME, Inc.
525 East 6th Street,
New York 9, N. Y.
Phone ALdoughin 4-5746
Дні мої в модерній колумбарній сталю каліції.
Першорядна обслуга в усіх похоронах без різниці масткового стану.
ІВАН БРОНАК, нотар.

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
зарядку похоронів
по ціні так низькій як... \$150
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАЙКРАЩА

JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Закладається похоронати в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура. Модерна каліція до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

УВАГА! ГРОМАДЯНИ!

ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ
КАПЕЛЮХІВ І МУЖЕСЬКОЇ ГАЛЯНТЕРІЇ
НА ОГРАНИЧЕНИЙ ЧАС

Можете заощадити від 15% до 40%
отже користайте з цієї нагоди.
Скляп отворений щоденно до год. 8:30 вечорі, а в п'ятницю і суботу до 10. год. вечорі.

Слухайте наші оголошення по радіо-програми п. Мельника кожної неділі між 7—8 год. рано і кожного четверга між 7—8 год. вечорі, станція WHOM-FM.
Говоримо по українськи.

DUNLEY HAT SHOP, 14 Saint Marks Place
(Іст 8-ма вул., Between 2 & 3 Ave., New York City.

ТАРЗАН, ч. 2764. Вилкит з трону.

„Коли я розглядався після того, як Волф був убитий“, — говорив Хірам — „я натрапив на

оцю сторожу, яка мене привела назад“.
„Тим, що ти пробував украсти їх діамант“, — сказав гостро Тар-

зан, — „ти дав їм причину думати, що ми прийшли сюди в цій цілі“.
„Слідячи тебе“ — продовжав він — саме тоді, коли ти думав,

що я сплю, я міг відкрити двері. Тепер я піду пошукати дівчат“.
„Той, що називається Тарзан“ — сказав сторож — „підє з нами. Тира, королева Гелі-Геріа, бачає собі розмови з ним“.

Перевози місцеві — Далекоближні
УКРАЇНСЬКЕ
ПЕРЕВОЗОВЕ БЮРО
В. Е. БОГАЧЕВСЬКИЙ
335 EAST 6th STREET, NEW YORK 3, N. Y. — TEL. OR. 3-2484